

ÚJ INFLUENZA

FOLYAMATOSAN NŐ A FERTŐZÖTTEK ÉS A HALÁLOS ÁLDOZATOK SZÁMA

2009 decemberének második hetében (december 7-13-ig) Magyarországon közel 46 ezren fordultak orvoshoz influenzaszerű tünetekkel. Ez a szám 6,7%-kal több, mint az előző héten. Az emelkedés mértéke az előző hetivel megegyező volt.

December 7-e és 13-a között, az előző héthez viszonyítva kilenc megyében nőtt a megbetegedések száma: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében több mint duplájára, Veszprém megyében közel kétszeresére, Hajdú-Bihar megyében mintegy másfélszeresére. Budapesten, Bács-Kiskun és Heves megyében gyakorlatilag nem változott az influenza miatt orvoshoz fordulók száma. Az influenza-aktivitás Pest megyében — a megbetegedések számának csökkenése ellenére — még mindig nagyon magasnak, Heves, Komárom-Esztergom, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Csongrád megyében magasnak minősíthető.

Az újonnan megbetegedettek háromnegyede a 35 éven aluliak közül került ki. A héten 630 főt ápoltak kórházban influenza, illetve influenzaszerű megbetegedés miatt, 10%-kal többet, mint az előző héten.

A héten az ÁNTSZ 13 influenza A(H1N1)v fertőzött haláláról értesült. Ezzel az új típusú influenzafertőzéssel összefüggésbe hozható halálesetek száma 36-ra emelkedett. Ezen a héten halt meg az első gyermek pandémiás influenza következtében; a 10 éves gyermek több, idegrendszeret érintő idült betegségben szenvedett.

A klinikai és a virológiai adatok értékelése alapján megállapítható, hogy az 50. héten kisebb mértékben, de erősödött az influenza aktivitása. A lakosság érintettsége továbbra is mérsékeltnek/közepesnek minősíthető; a vírus ezen a héten legintenzívebben Közép- és Észak-Magyarországon, valamint az Észak-Alföldön terjedt.

December 22-ig — a házi orvosok mellett — összesen 203 oltóponton továbbra is kérhető védőoltás. December 19-én, szombaton az ÁNTSZ által működtetett oltópontok 8-14 óráig tartanak nyitva, 23-án, vasárnap valamennyi oltópont zárva lesz. Az oltópontok listája megtalálható a www.jarvany.hu oldalon.

A MAGYAR IMMUNOLÓGIAI TÁRSASÁG VÁLASZAI A LEGGYAKRABBAN ELŐFORDULÓ AGGDALMAKRA ÉS ELLENVÉLEMÉNYEKRE

1. ellenérv: Eddig sem oltattam magam...

Válasz: Ezzel a genetikailag új vírussal eddig még senkinek a szervezete nem találkozott, tehát járvány esetén, aki nem oltatta be magát, sokkal könnyebben megkaphatja a fertőzést. Ezért alakulhat ki a világjárvány.

Az új vírus a szezonális vírussal lényegesen virulensebb, szaporodóképesebb, ráadásul becsapja a szervezet természetes védekezését. Nem csak a tüdő, de a bél nyálkahártyáját is károsítja, és hosszabb ideig van jelen a szervezetben, így a betegség lefolyása alatt a beteg megfertőzhető olyan egyedeket is, akiknél nagyobb a valószínűsége a súlyos szövődésnek. Ebbe a csoportba tartoznak a várandós kismamák, akiknek magzatát a magas láz súlyosan veszélyezteti; a csecsemők, akiknek az immunrendszere még nem fejlődött ki, így csak az anyatejjel juthatnak védelemhez; a gyermekek és fiatal emberek, akik még nem estek át sorozatos influenza fertőzésen, ezért bennük még az idősokban esetleg kialakult csekély védelem sem biztosíthat védelmet.

Aki tehát felelősen gondolkodik, az nem csak önmaga, hanem környezete védelme érdekében is beoltatja magát. Akit beoltottak, sokkal kevésbé veszélyezteti a környezetét, mint a náthás, köhögő, tüszentő fertőzött beteg. Különösen érvényes az azokra, akik betegek gyógyításával, gondozásával vagy diákok oktatásával foglalkoznak!

2. ellenérv: Legfeljebb lázas leszek néhány napig...

Válasz: A vírus a felső légutakon keresztül fertőz és itt alakul ki a védekezés első vonala. Itt a vírus és az általa kiváltott nagy intenzitású immunválasz károsítja a légutak felszínét borító nyálkahártyát. Ezek a folyamatok a tüdő légző felszínének csökkenéséhez, légzőkárosodáshoz, nagyon súlyos tüdővérzéshez vezethetnek. Ezt a súlyos állapotot csak mesterséges lélegeztetéssel lehet egyensúlyozni, de a folyamat maga így is maradandó tüdőkárosodást eredményezhet.

3. ellenérv: A védőoltásnak súlyos mellékhatásai vannak...

Válasz: Az elölt vírust tartalmazó oltóanyagok adalékként az ellenanyagok képződését fokozó hordozóanyagokat és tartósítószeret is tartalmaznak.

A védőoltás szaporodó vírust nem tartalmaz, de az immunrendszert képes aktiválni, és olyan ellenanyagok képződését váltja ki, amelyek megakadályozzák a vírus bejutását és elterjedését a szervezetben. Ennek a semlegesítő hatásnak az eredményeként az immunizált egyedekben teljes védelem vagy csak enyhe lefolyású betegség alakul ki. A magyar oltóanyag azért is különösen hatékony, mert a teljes vírus minden alkotórésze jelen van benne elölt formában.

Minden eddigi klinikai vizsgálat azt igazolta, hogy az új H1N1 vírus és a szezonális influenza elleni védőoltásoknak elhanyagolhatóak a mellékhatásai (ritkán hőemelkedés, az oltás helyén egy-két napig tartó fájdalom), és ezek összefüggnek a kialakuló immunválasszal.

Mivel a vírus felszaporítása kis mennyiségű antibiotikummal kezelt tojásban történik, a további tisztítási lépések ellenére az oltóanyagban nyomokban visszamaradhat tojásfehérje vagy antibiotikum szennyezés. Így a tojásra vagy antibiotikumra érzékeny (allergiás) egyedekben a vakcina mellékhatásokat is kiválthat, ami indokoltá teszi a fokozott óvatosságot. Az ilyen ritka és egyedi reakció veszélye szinte minden gyógyszer esetében fennáll. Ha azonban a betegség szövődés nélküli lefolyását és a gyógyszer esetleges mellékhatásainak kockázatait mérlegeljük, nem nehéz belátni, hogy a 3 napos magas láz, izomfájdalom és a csekély hőemelkedés, vagy az oltás helyének érzékenysége vállalható kockázat.

4. ellenérv: Mérgező higany van az oltóanyagban...

Válasz: Elterjedt, hogy az oltóanyagban jelenlevő tartósító szer, a tiomerzál, higany tartalma miatt mérgező és idegrendszeri károsodást okoz. Ezt a vegyületet több mint 40 éve alkalmazzák infúziós folyadékok, oltóanyagok és más készítmények sterilizálásának biztosítására, így minden eddig előállított influenzavírus elleni oltóanyagban is jelen volt a jelenlegivel azonos mennyiségben. Azért nem okoz mérgezést, mert higanytartalmú bomlásterméke, az etil-higany néhány nap alatt kiürül a szervezetből, és nem épül be úgy, mint a hasonló nevű metil-higany. A nagyon ritkán előforduló nehézfém allergia esetén azonban az érintett egyéneknek az előzőekben már említett (antibiotikum és tojás érzékenység) óvatossággal kell eljárniuk.

AZ OLTÁS ESÉLYT AD ARRÁ, HOGY NE BETEGEDJÜNK MEG ÉS NE FERTŐZZÜK TOVÁBB A KÖRNYEZETÜNKET.

NE UTASÍTSUK EL EZT AZ ESÉLYT!

A VÉDŐOLTÁS A LEGHATÉKONYABB VÉDEKEZÉS!

Az újinfluenza-vírust, ugyanúgy, mint a szezonális influenzavírust, bárki elkaphatja, függetlenül az életkorától, nemétől. Szövődmények is előfordulhatnak bárkinél. A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekek, a krónikus betegségben szenvedők és a várandós kismamák. Súlyos lefolyású megbetegedés előfordulhat a kockázati csoportokba nem tartozók között is. Éppen ezért mindenki számára a leghatékonyabb védekezés a védőoltás.

Mivel nem minden influenzaszerű megbetegedés esetén történik meg a virológiai vizsgálat, így általában nem is tudható, hogy az adott megbetegedést melyik légúti vírus vagy baktérium idézte elő.

Többféle influenzavírus is fertőz a lakosság körében (influenzaA, influenza B, a 2009-es világjárványt okozó influenzaA(H1N1)v vírus), ezért mindenképpen ajánlott mind a szezonális, mind a pandémiás vírus elleni oltást kérni.

Az új influenza megelőzésének jelenleg ismert leghatékonyabb eszköze a védőoltás. Az oltás nem ártalmas akkor sem, ha a vírus ellen már kialakult bizonyos védelem a szervezetben.

A klinikai vizsgálatok és az eddigi tapasztalatok szerint az új influenza elleni vakcina lehetséges mellékhatásai (bőrpír, enyhe végtagfájdalom, enyhe fejfájás) sokkal ritkábban fordulnak elő, mint az influenza megbetegedés során kialakuló lehetséges súlyos szövődmények (pl. tüdőgyulladás).

Egyértelműen kijelenthető tehát, hogy a betegség szövődményei súlyosabbak, mint az oltás esetleges mellékhatásai vagy szövődményei.

Mit tehetünk azokért, akiket nem lehet egészségügyi indokok (például magas láz, folyamatban lévő kemoterápia) miatt védőoltásban részesíteni? Számukra úgy lehet bizonyos fokú védelmet biztosítani, hogy a szoros környezetükben őket oltják be. Az oltás egyéni védeltséget ad. Mindazok, akik beoltatják magukat, hozzájárulnak hozzátartozóik és szűkebb-tágabb környezetük védelméhez is. A H1N1 egy új vírus, és a szezonális influenza elleni védőoltás nem határos ellene. Az új influenza elleni védőoltás alkalmazását a WHO és az amerikai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ is ajánlja.

A magyar vakcinát ugyanaz a gyártó állítja elő, amelyiknek a szezonális influenza elleni vakcinájából az elmúlt tíz évben több mint 16 millió oltást kapott a magyar lakosság.

Bár a Fluval P vakcinát nevezik új A(H1N1)v vakcinának is, ez az elnevezés csak a benne lévő influenza vírustörzs vonatkozásában igaz. Az új vakcina többi komponense (ovalbumin, adjuváns, formaldehid, antibiotikumok, thiomersal) tekintetében régi, sokszorosán kipróbált terméknek tekinthető.

OLTÁSRA SZÓLÍTANAK FEL A NÉMET JÁRVÁNYÜGYI INTÉZETEK IS

Egyfajta stratégiaváltás következett be Németországban az új influenza elleni harcban. Szakértők így értékelik a járványos megbetegedésekkel foglalkozó Robert Koch Intézet legutóbbi felhívását arra, hogy lehetőség szerint mindenkit be kell oltani a H1N1-vírus ellen. A szakértők arra figyelmeztettek: a korábbi tapasztalatok alapján egyáltalán nem zárható ki, hogy a vírus "tombolásának" csenedesedése után a fertőzés újabb hullámával kell számolni.

Az Európa egyik legtekintélyesebb járványügyi intézményének számító Robert Koch Intézet szerint az oltás azért is különösen fontos, mert egyáltalán nem lehet előre jelezni, hogy a vírus miként terjed tovább. Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az "új hullám" egyáltalán nem zárható ki — fogalmazott a Robert Koch Intézet, amelynek véleménye szakértők szerint mindenképp mértékadónak számít. Az idézett szakértők mindennek alátámasztására emlékeztettek arra is: november végén hasonló figyelmeztetést fogalmazott meg az Egészségügyi Világszervezet (WHO) is. Azaz arra intett, hogy az új influenzát semmiképp nem szabad lebecsülni, és nyomatékosan hangsúlyozta: az egyetlen védelmet az oltás jelenti.

A Robert Koch Intézet, továbbá az oltóanyagokkal foglalkozó Paul Ehrlich Intézet a mellékhatásokkal kapcsolatban is állást foglalt. Mindkét intézet a legnyomatékosabban visszautasította azokat az állításokat, amelyek szerint az oltóanyag mellékhatásai hozzájárultak néhány németországi fertőzött későbbi halálához. Hivatalos adatok szerint a németországi áldozatok több mint háromnegyede súlyos megbetegedésben szenvedett, és a fertőzés csak fokozta azok hatásait. A két intézet — ebből kiindulva is — az oltásra szólított fel, és hangsúlyozta: a hatóságok minden esetben átfogó vizsgálatokat végeztek, és egyetlen esetben sem bizonyosodott be, hogy az oltás, illetve annak mellékhatásai és a bekövetkezett halál között összefüggés lett volna. Németországban eddig mintegy 6 millió személyt oltottak be az új vírus ellen.

VÉDJÜK A GYEREKEKEKET, A VÁRANDÓS KISMAMÁKAT!

A 15 éven aluliak a leginkább érintettek.

A hazai és nemzetközi tapasztalatok szerint a pandémiás A(H1N1)v influenzafertőzésben a legmagasabb megbetegedési arányokat eddig a 25 éven aluliak között észlelték. Járványügyi adatok szerint a tizenéves korosztályba tartozók esetében a legmagasabb a közösségi érintkezések száma, ezért a körükben terjed a leggyorsabban az influenza. Egy-egy iskolai járvány során a fogékony gyermekek több mint 50%-a megbetegszik influenzában. Magyarországon szeptember 28. és november 20. között az influenzaszerű tünetekkel orvoshoz forduló 14 éven aluli gyermekek becsült száma meghaladta a 37 ezret. November közepén egyetlen hét leforgása alatt 20 betegnél vált szükségessé intenzív osztályos kezelés súlyos lefolyású influenza miatt, közöttük 8 gyermek volt. Minden második intenzív osztályon kezelt gyermek gépi lélegeztetésre szorult.

A kismamák a leginkább veszélyeztetett csoportok közé tartoznak.

Az eddigi nemzetközi vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy a várandós nők tízszer nagyobb kockázatnak vannak kitéve a H1N1 influenza súlyos lefolyását tekintve, gyakrabban szorulnak kórházi kezelésre, mint a kockázati csoportba nem tartozók. Sajnos a betegség tragikus kimenetele is gyakrabban veszélyezteti őket. Az új influenza súlyos lefolyású megbetegedést okozhat náluk, a lázas állapot pedig növeli a fejlődési rendellenességek előfordulásának kockázatát a magzatnál. Az influenza megbetegedés egyik alapvető tünete, a magas láz veszélyes a magzatra, pl. idegcsőzáródási rendellenességet okozhat a terhesség elő harmadában, és koraszülést az utolsó harmadban. A várandós az oltással nemcsak magát, hanem az anyatejen keresztül, szülés után, csecsemőjét is védi.

A LEGGYAKORIBB KÉRDÉSEK A VÉDŐOLTÁSSAL KAPCSOLATBAN

Kötelező-e az oltás?

Az oltás mindenki számára önkéntes. Ez a védőoltás nem tehető kötelezővé, de bizonyos munkakörökben, pl. immunhiányos betegek ápolását végző egészségügyi dolgozók esetében a munkáltató korlátozhatja az oltatlan dolgozók ilyen munkakörben történő foglalkoztatását.

Miért van bizonytalanság az új influenza elleni védőoltás körül?

A világ valamennyi országában napi szinten vezető hír az új influenza és a megelőzése. Az influenza-világjárvány és ezzel együtt az új influenza elleni védőoltási kampány megkülönböztetett figyelmet kap Magyarországon éppúgy, mint külföldön. Természetes, hogy az embereknek véleményük van és felteszik kérdéseiket. Ez egy mindannyiunkat érintő, fontos kérdés, és ezért rengeteg embernek van róla véleménye. Vannak, akik fogékonyabbak a negatív hírekre, és azok könnyebben is terjednek, mint a pozitívak. Szerencsére napról napra egyre több orvosszakmai szervezet foglal állást a védőoltás mellett.

Egyes vélemények szerint a magyar vakcina kipróbálására és engedélyezésére nem szántak elég időt. Igaz ez?

A világ valamennyi oltóanyaggyártója az Egészségügyi Világszervezettől (WHO) kapta az oltóanyag-gyártáshoz szükséges vírust. Az influenza világjárványra való felkészüléskor az Európai Unióban egy gyorsított engedélyezési eljárás kidolgozására került sor. Erre azért volt szükség, mert a világjárvány leküzdése szempontjából kulcsfontosságú, hogy a védőoltás időben a rendelkezésre álljon. A Bizottság által engedélyezett vakcinák is ún. modell-vakcinákon (mock-up) alapulnak, ahogy a magyar Fluval P is. Ez azt jelenti, hogy ezek nem teljesen új vakcinák. A világjárványra történő felkészülés idején ugyanis kidolgozták a technológiát egy potenciálisan világjárványt okozó influenza vírus elleni vakcinára, amely akkor a H5N1 influenzavírus volt. Ennek át kellett mennie egy engedélyezési folyamaton. Amikor egy új vírus megjelenik, akkor csak a vírust kell kicserélni az oltóanyagban, minden más összetevő változatlan marad. Ezt követően még mindig szükség van különböző ellenőrző vizsgálatokra, de már jóval kevesebbre, mint ha egy teljesen új oltóanyag kerülne kipróbálásra.

A magyar vakcina hatékony és biztonságos, a forgalomba hozatalhoz szükséges engedélyeztetési eljárás valamennyi követelményének megfelel. A magyar vakcinát ugyanaz a gyártó állítja elő, amelynek szezonális influenza elleni vakcinájából az elmúlt tíz évben problémamentesen, több mint 16 millió oltást kapott a magyar lakosság.

A Fluval P mellett kaphatók lesznek más vakcinák is a hazai gyógyszertárakban?

A „centralizált” eljárással engedélyezett készítmények (ilyenkor az Európai Unió az Európai Gyógyszerügynökség központilag elvégzett értékelése és tudományos szakvéleménye alapján az Európai Bizottság adja ki az engedélyező határozatot) az Európai Unió összes tagállamában rendelkeznek érvényes forgalomba hozatali engedéllyel. A gyártó szabadon dönt arról, hogy az engedély birtokában ténylegesen mely tagállamban kívánja forgalomba hozni az általa gyártott vakcinát. A világban oltóanyag gyártási kapacitáshiány van – az igények felét képesek csak kielégíteni –, ezért egyelőre biztosan nem lesz hazánkban más vakcina az új vírus ellen.

Ki vállal felelősséget az oltás biztonságáért?

A védőoltásokkal kapcsolatban előforduló nem kívánt eseményeket jelenteni kell az ÁNTSZ területileg illetékes kistérségi intézetének, mely minden esetben kivizsgálja az eseményt. Ezzel egy időben az OGYI is jelentést kap a nem kívánt eseményekről. Az influenza elleni védőoltással kapcsolatban a termékfelelősség a gyártót, a védőoltás szakszerű alkalmazásának felelőssége az oltó orvost terheli.

Miért nem elegendő az új influenza ellen vitaminokkal védekezni? Miért kell az oltás?

Az influenza elleni védekezés fontos része az immunrendszer erősítése. A vitaminhiány, az egészségtelen táplálkozás, a mozgásszegény életmód gyengíti a szervezet védekező rendszerét, az egészséges életmód pedig erősíti azt. Ez nem elég a fertőzés kivédésére, azonban segít a gyorsabb gyógyulásban.

A vitaminkúrák általában csak akkor hatásosak, ha valaki vitaminhiányban szenved. Általában azonban – főleg megelőző jelleggel – a nagy dózisú vitaminszedés nem ajánlott, mert hatékonysága nem bizonyított. Nincs tudományosan megalapozott bizonyíték arra sem, hogy pl. a homeopátiás készítmények hatékonyak lennének az influenza megelőzésére, bár egyes eredmények szerint a betegség lefolyásának idejét kissé lerövidíthetik. A védőoltások szerepe a fertőző betegségek visszaszorításában tudományos tényekkel egyértelműen bizonyított.

KARÁCSONYRA MINDEN KISMAMA KAPJON OLTÁST!

A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikák tanszékvezető professzorainak, a Szülészeti és Nőgyógyászati Szakmai Kollégium és a Magyar Nőorvos Társaság vezetőségi tagjainak felhívása ([letölthető](#))

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Az új influenzáról, a járvány terjedéséről további információkat az alábbi honlapon talál:

www.jarvany.hu